

51

**OGÓLNOPOLSKI RAJD GÓRSKI
SZLAKAMI OBROŃCÓW GRANIC,
*Beskid Śląski 2024***

REGULAMIN

Wisła, 16 – 22 czerwca 2024 r.

Zdjęcie na stronie tytułowej i w tekście: za zgodą KROKUS Wisła.
Projekt znaczka rajdowego: Bartosz Kubera.
Skład, łamanie i druk: Komitet Organizacyjny.

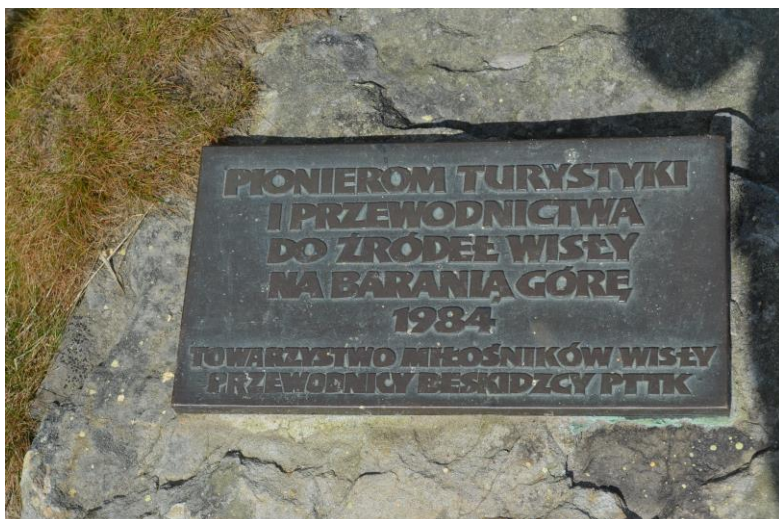

Karpatczyk¹ (z lewej) to rzeźba żołnierza Karpackiej Brygady Wojsk Ochrony Pogranicza odlana w brązie i osadzona na cokole kamiennym. Jej wymiary: 67 cm x 24 cm. Była to nagroda Komitetu Organizacyjnego Rajdu, która po 3-krotnym zwycięstwie w Rajdzie Górskim „Szlakami Obrońców Granic” przechodziła na własność zwycięskiej drużyny.

Po prawej: odlew z brązu statuetki „Pogranicznika”. Od 2009 roku nagroda przechodnia dla zwycięzców Rajdu „Szlakami Obrońców Granic”. Pierwowzorem statuetki była rzeźba „Żołnierz Korpusu Ochrony Pogranicza” zaprojektowana przez Stanisława Kozubka w 1934 r., wykonana w pracowni Braci Łopieńskich. To właśnie ta forma odlewnicza posłużyła do wykonania statuetki przez Władysława Miecznika, który był posiadaczem odlewni Łopieńskich. Pierwowzór wykonano w Artystycznej Pracowni Brązowniczo – Grawerskiej „Miecznik” z Warszawy. Po zdobyciu statuetki na własność przez zwycięską drużynę z Gdańska, jej kopię za zgodą spadkobierców Władysława Miecznika wykonała „Odlewnia Kaw–Met Marek Kawieński” z miejscowości Orły.

¹ Rzeźba autorstwa prof. Mariana Koniecznego widoczna na zdjęciu obok została przekazana w 1992 roku do Sali Tradycji Polskich Formacji Granicznych Centralnego Ośrodka Szkolenia Straży Granicznej im. Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego w Koszalinie po rozwiązaniu Sali Tradycji Wojsk Ochrony Pogranicza przy Komendzie Głównej Straży Granicznej w Warszawie.

Zdjęcie: Agnieszka Kurmanowska.

Piękna jest
Ojczyzna nasza.
Poznaj ją, pokochaj
i naucz się jej bronić.

„Jak co roku znowu razem, jak co roku znów na szlak...”

„Pamiętajcie, aby nikt Was nie wyprzedził w poznawaniu własnego kraju”.

Wincenty Pol

Szanowne Koleżanki, Szanowni Koledzy!

W 2024, tradycyjnie jak co rok w czerwcu, organizujemy już po raz 51. Ogólnopolski Rajd Górski „Szlakami Obrońców Granic”, na który serdecznie zapraszamy Was, Drodzy Turyści, a także Waszych przyjaciół i znajomych, którzy pragną zasmakować górskich przygód, spotkać ludzi niezwykłych i w ich towarzystwie odwiedzić niezwykle miejsca. Tym razem zapraszamy na przepiękne i fascynujące rubieże Beskidu Śląskiego, na wschodni skraj polskiej części historycznego Śląska Cieszyńskiego, a konkretnie do Wisły zwanej przez wielu Perłą Beskidów.

Beskid Śląski jest najbardziej wysuniętym na zachód pasmem polskiej części Karpat. Najwyższym szczytem Beskidu Śląskiego po polskiej stronie jest Skrzyczne (1257 m n.p.m.), natomiast po stronie czeskiej Czantoria Wielka (995 m n.p.m.). Na zachodzie graniczy z Beskidem Śląsko-Morawskim (CZ), na południowym wschodzie z Beskidem Żywieckim, na wschodzie z Kotliną Żywiecką, na północnym wschodzie z Beskidem Małym i na północy z Pogórzem Śląskim. Granicą pomiędzy Beskidem Śląskim a Śląsko-Morawskim (CZ) jest Przełęcz Jabłonkowska (553 m n.p.m.) oraz doliny potoku Osetnica i rzeki Olzy. Na terenie Słowacji granicą między Beskidem Śląskim a Beski-

dem Żywieckim (słowackimi Beskidami Kisuckimi) jest spływająca spod Przełęczy Zwardońskiej Skaliczanka, natomiast na terenie Polski granicę między tymi pasmami wyznacza Przełęcz Zwardońska (675 m n.p.m.), potok Czarna, a następnie rzeka Soła. Granicą pomiędzy Beskidem Śląskim a Beskidem Małym są Brama Wilkowicka i rzeka Biała. Pomiedzy Bramą Wilkowicką a doliną Soły poniżej Węgierskiej Górki Beskid Śląski sąsiaduje od wschodu z Kotliną Żywiecką. Ciekawostką jest, że do 1968 r. góry leżące na zachód od doliny Olzy, dziś znane jako Beskid Śląsko-Morawski zaliczono do Beskidu Śląskiego.

Przez południowe krańce Beskidu Śląskiego przebiega dział wodny dzielący zlewnię Mórz Bałtyckiego i Czarne. Do zlewni Morza Czarne należą dorzecza Czadeczek i jej dopływu Krężelki. Ich wody po przekroczeniu granicy państwowej stanowią dopływ rzeki Kisuca, następnie Wagu, by na koniec zasilić wody Dunaju. Pozostałe potoki i rzeki stanowią zlewnię Morza Bałtyckiego, w tym Olza będąca prawym dopływem Odry. Jednak najważniejszymi z nich są źródła Wisły, czyli Czarna i Biała Wisielka znajdujące się odpowiednio na wysokości 1107 m n.p.m. i 1080 m n.p.m., na zachodnim stoku Baraniej Góry. Uchodzą one do Jeziora Czarniańskiego, skąd wypływa potok Wisielka, który od połączenia się z potokiem Malinką nazywamy już Wisłą. Tak dla przypomnienia Wisła to najdłuższa rzeka Polski, a także najdłuższa rzeka uchodząca do Morza Bałtyckiego, o długości 1047 km.

Wspomniane wcześniej Jezioro Czarniańskie powstało w miejscu połączenia się Białej i Czarnej Wisielki poprzez budowę w 1973 r. zapory ziemnej, zaprojektowane przez Jana Stonawskiego. Jest to zbiornik zaporowy utworzony w celach retencyjnych oraz jako rezerwuuar wody pitnej w Wiśle Czarnej. Pojemność zbiornika to 4,5 mln m³, powierzchnia wynosi 360 tys. m². Wysokość zapory – 37 m, długość – 270 m.

Nazwa Wisła według najstarszych zapisanych informacji, ma ponad 2000 lat. Pierwszą wzmiankę można znaleźć na mapie Marka Agrypy – rzymskiego polityka i dowódcy wojskowego oraz w Historii naturalnej Pliniusza Starszego, czyli starożytnej encyklopedii, która przetrwała do współczesności. Pliniusz Starszy nazwał rzekę Viscla. Według rzymskich historyków m. in. Tacyta Wisła uchodziła do Morza Swebów, czyli Bałtyku, a dokładniej do Zatoki Wenedzkiej, czyli obecnej Zatoki Gdańskiej. Wincenty Kadłubek nazywał Wisłę Vandalus, od imienia Wandy, a tę od litewskiego wyrazu vanduo, oznaczającego wodę. Natomiast Jan Długosz nazywa Wisłę rzeką Białą.

Pisząc o rzece Wiśle nie można pominąć legendy o jej narodzinach...

W dawnych czasach okolicami Baraniej Góry władał król Beskid wraz ze swoją żoną Boraną. Mieli oni dwie córki Białkę i Czarnuszkę, które były bardzo ciekawe świata i pragnęły podróżować. Białka była radosna i beztroska. Lubiała biegać po łąkach i zrywać polne kwiatki, z których później wiała wianki nad strumykiem, który najbardziej w tej okolicy polubiła. Czarnuszka była rozsądniejszą z sióstr. Miała czułe serce i była wrażliwa na krzywdę innych, szczególnie lubiała spędzać czas wśród zwierząt, które przychodziły ugasić pragnienie w strumyku na zboczach góry. Gdy podrosły postanowiły, wbrew zakazom ojca i łzom matki, poznać świat i zaznać przygód. Białka zbiegła po stromym zboczu góry, natomiast Czarnuszka ostrożnie stawiała kroki po stromym zboczu Baraniej Góry. Siostry szły oddzielnie przez kawał drogi, lecz całe życie wychowane razem zatekniły za sobą. Jedna do drugiej zbliżała swoje kroki, aż wkrótce spotkały się. Wówczas Białka powiedziała: Od tej pory siostrzyczko, już cię nie zostawię, pójdziemy we dwie, będzie nam rażniej! Chwyła Czarnuszkę za rękę i poszły razem w daleki, nieznany świat. Za nimi płynęły zaś dwa strumyczki, nad którymi przesiadywały dziewczynki, i połączyły się w jeden potok w miejscu ich spotkania. Przemierzały siostry ziemię śląską, krakowską, sandomierską, mazowiecką i mazurską, a gdy dotarły już do Bałtyku potok za nimi tak przybrał na sile, że stał się dużą rzeką. Siostry nigdy nie powróciły do rodziców, którzy z tęsknoty ślali im pozdrowienia w postaci kwiatnych wianków, płynących od gór aż do morza. Tak w ślad za krokami Białki i Czarnuszki po dziś dzień płynie rzeka, którą nazywamy Wisłą.

Na terenie Beskidu Śląskiego znajdują się także źródła mineralne, głównie w rejonie Ustronia – solanki jodowo-bromowe. Występują też źródła termalne wykorzystywane w sanatoriach Ustronia i Jaworza.

Lasy Beskidu Śląskiego ucierpiały w wyniku działalności człowieka – wielowiekowej eksploatacji i masowego nasadzenia świerków w miejsce pierwotnych grądów i buczyn. Problemem ochrony przyrody w Beskidzie Śląskim zajmowano się już w okresie międzywojennym, wówczas powstał m.in. projekt utworzenia parku narodowego w rejonie Baraniej Góry. Plany te jednak nie doszły do skutku. Obecnie teren znacznej części Beskidu Śląskiego obejmuje Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego, utworzony w celu ochrony cennych przyrodniczo i kulturowo terenów górskich w 1998 r. Obejmuje obszar od doliny Olzy na południu aż po linię Pogórza Śląskiego na północy, od skraju Kotliny Żywieckiej na wschodzie po granice państwową na zachodzie z wyłączeniem Ustronia, Wisły, Szczyrku i Brennej, czyli rejonów najbardziej zurbanizowanych. Powierzchnia Parku wynosi 38.620 ha. Dodatkowo fragmenty Parku o charakterze naturalnym lub nieznacznie

przekształcone przez człowieka zostały objęte ochroną 8 rezerwatów przyrody:

- Barania Góra – rezerwat krajobrazowy o pow. 383,04 ha, powstał w 1953 r. w celu ochrony obszarów leśnych na Baraniej Górze w otoczeniu źródeł Wisły;
- Czantoria - pow. 97,71 ha, dolnoreglowe zbiorowiska leśne z udziałem jaworów, jesionów i klonów; założony w 1996 na terenie gminy Ustroń;
- Dolina Łańskiego Potoku - pow. 46,89 ha, podgórski łęg jesionowy i nadrzeczna olszyna górską; założony w 1998 na terenie gminy Jasienica w miejscowości Grodziec;
- Jaworzyna - pow. 40,03 ha, jaworzyna górską, buczyna górską i żyzna buczyna karpaccą; założony w 2003 r. nad Doliną Wapienicy na terenie miasta Bielsko-Biała;
- Kuźnie - pow. 7,22 ha, drzewostan świerkowy, wychodnie skalne i jaskinie; założony w 1996 na terenie gminy Lipowa w miejscowości Twardorzeczka;
- Stok Szyndzielni - pow. 54,96 ha, lasy bukowe; założony w 1953 r. nad Doliną Wapienicy na terenie miasta Bielsko-Biała;
- Wisła - pow. 17,61 ha, rezerwat faunistyczny, ochrona pstrąga potokowego w naturalnym środowisku występowania; założony w 1959 na terenie gminy Wisła;
- Zadni Gaj - pow. 6,39 ha, naturalne stanowisko cisa w drzewostanie świerkowym z domieszką drzew liściastych; założony w 1957 na terenie gminy Goleszów.

Cenne okazy drzew objęto ochroną pomnikową, liczne są również pomniki przyrody nieożywionej, chroniące formy skalne (m.in. skały „Na Kobylej”, skały grzybowe, „Dorkowa Skała”) oraz jaskinie (m.in. Jaskinia w Stołowie, Jaskinia Salmopolska, Jaskinia w Trzech Kopcach). Ponadto utworzono użytki ekologiczne „Uroczysko Jasionka” i „Góra Tuł”, stanowiska dokumentacyjne „Jasieniowa”, „Kamieniołom Skalica”, „Jaskinia Wiślańska” i „Jaskinia Miecharska” oraz zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, m.in. „Dolina Wapienicy”, „Cygański Las”. Obszar Parku w znacznej części chroniony jest również w ramach europejskiej sieci Natura 2000 (PLH 240005).

Kolonizacja omawianych terenów miała intensywny przebieg dopiero w średniowieczu. W wyniku rozbicia dzielnicowego Polski powstało księstwo opolsko-raciborskie, a w XIII w. powstało Księstwo

Cieszyńskie. Władali nimi Piastowie Cieszyńscy. W 1327 r. Księstwo stało się lennem czeskim. Na początku II połowy XV w. król Polski Kazimierz Jagiellończyk wykupił ziemię oświęcimsko-zatorską i żywiecką. Ziemia Cieszyńska natomiast znajdowała się poza granicami Polski. W 1653 r. zmarła ostatnia przedstawicielka Piastów Cieszyńskich księżna Elżbieta Lukrecja, a tytuł księcia cieszyńskiego przeszedł na królów czeskich, którymi od 1526 roku byli Habsburgowie. Ich panowanie na ziemi cieszyńskiej trwało do zakończenia I wojny światowej.

Na przestrzeni wieków na terenie Beskidu Śląskiego powstawały nowe osady, które dziś stanowią najważniejsze miejscowości regionu: Ustroń - wzmiankowany w 1305 r., Brenna - wzmiankowana w XV w., Istebna - wzmiankowana w XVI w. oraz Wisła - wzmiankowana w XVII w. Beskid Śląski w obrębie historycznego Śląska Cieszyńskiego zamieszkiwali górale śląscy, natomiast wschodnie stoki, opadające ku Kotlinie Żywieckiej górale żywieccy.

Skupmy się jednak na góralach śląskich, a konkretnie wsiach przez nich zakładanych. Zagrody w nich grupowały się po kilka w formie „dworów” lub „placów” rozrzuconych na stokach górskich, które rozrastały się w przysiółki, nazywane od nazwiska ich pierwszych osadników. Swoje chałupy i budynki gospodarcze stawiali na tzw. peckach, czyli dużych kamieniach podkładanych pod naroża budowli, a gdy miały one stanąć na stokach to wznosili je na podmurówce z piaskowca zmieszanego z gliną. Budulcem były belki jodłowe lub świerkowe. Belki, zwane inaczej bierwionami, wiązano w narożach tzw. węglach, a szczeliny pomiędzy kolejnymi wieńcami belek wypełniano mchem lub słomianymi powrósłami. Dachy najczęściej dwuspadowe kryto świerkowymi gontami zwanymi „szyndziolami”, natomiast budynki gospodarcze kryto „drańcami”, czyli deskami dartymi z bala za pomocą siekiery. Przed frontową ścianą chałupy był ganek nazwany „przylepkiem” lub „przyzbą”. Dach był wysunięty do około metra przed ściany tworząc okap, co zabezpieczało ściany przez zamakaniem oraz stanowiło osłonę termiczną budynku w czasie zimy.

W gospodarstwach kmiecych, czyli bogatych, po śląsku zwanych „siedlaczymi”, sień biegnąca przez środek budynku oddzielała izbę czarną z „kurlawym” piecem, czyli piecem bez komina od izby białej zwanej „świetnicą”. Izba czarna była główną izbą – centrum życia rodzinnego, natomiast izba biała była izbą reprezentacyjną, w której mieścił się najcenniejszy dobytek mieszkańców. Przechowywano w niej w tzw. „truchłach”, czyli malowanych skrzyniach śląskich lub w skrzyniach cieszyńskich (wałaskich), które były rzeźbione, odświętne stroje kobiece, a na kołkach wbitych w ścianę wisały odświętne stroje męskie.

Stojące tam łoże służyło do gromadzenia poduszek i pierzyn na wiano dla córek. W sieni stała szafa zwana „łolmarią” gdzie przechowywano nabiał. Przy tylnej ścianie chałupy, za obiema izbami znajdowały się komory – mniejsze pomieszczenia będące składnikami lub mieszkaniami dla komorników, czyli biednych chłopów nieposiadających swojej ziemi ani chałupy, utrzymujących się z pracy najemnej u zamożniejszych chłopów. Na „przedgórzu” – strychu nad sienią i na „górze” – strychu nad izbami stały drewniane skrzynie „wachy” i „kadłuby” – pojemniki z jednego pnia przeznaczone do przechowywania zboża. Były tam też „sónki” czyli drewniane klepkowe naczynie z pokrywą, służące do przechowywania zasolonego mięsa i słoniny oraz „komarniki” – półki na ser. Na strychach trzymano też „kocury” wyczesanej kądzieli i gotową przedzę. W biednych gospodarstwach chałupa składała się z czarnej izby i chlewa lub obórki w miejscu białej izby. Natomiast sień była jednocześnie gumnem – przestrzenią do przechowywania i młócenia zboża.

Gospodarka tych terenów tradycyjnie opierała się na pasterstwie, a szczególnie na jego specyficznej górskiej odmianie – szałasnictwie. Było ono związane z pojawieniem się w tym rejonie pochodzących z Półwyspu Bałkańskiego pasterzy wołoskich, na Śląsku zwanych wałachami. W Beskid Śląski przybyli jako ludzie zasymilowani z ludnością i mówiący po polsku. Brali oni czynny udział w kolonizowaniu tej części Beskidów. Wspominane szałasnictwo było rodzajem gospodarki pasterskiej dostosowanej do terenów górskich i bardziej dochodowej niż uprawa roli. Z uwagi na fakt, że zarządcy dóbr książęcych w Cieszynie, jak i właściciele państwa żywieckiego minimalnie wykorzystywali tereny leśne i za odpowiednią opłatą zezwalali na wypas w nich bydła, wszystkie wsie górskie przestawiły się właśnie na nowy rodzaj gospodarki. Na stokach górskich wokół wiosek powstawały spółki szalasnicze. W dokumentach z 1647 r. podaje się, że 11 wsi w tym m.in. Wisła miały 30 szalasów w górach wokół dolin Olzy i Wisły, a w nich 10 tys. sztuk owiec oraz 858 sztuk bydła rogatego.

Wiosną odbywała się „gromada”, czyli zebranie z udziałem wojewody wałaskiego (przewodził on grupie wsi położonych w dobrach jednego właściciela ziemskiego), leśniczego i gajowego. Wówczas dokonywano podziału terenów wypasowych stosownie do liczby bydła. Po wypędzeniu bydła na pastwiska dokonywali oni spisu pastwisk „z natury”. Następnie na zamku cieszyńskim odbywał się „popis”, w czasie którego każdy wałach podawał liczbę pasionego bydła, która to liczba była odnotowywana w stosownych rejestrach. Opłaty od bydła zarówno w pieniądzu jak i w naturze pobierana była przez wojewodę i przekazywana księciu. Bydło wypędzano na szalasy około Zielonych Świątek

(data jest ruchoma zależy od daty Wielkanocy i następuje 50 dni po niej). Mieszaniu owiec przed wypasem towarzyszyły obrzędy mające zapewnić dobry wypas i dostatek sera. Powrót z gór następował na św. Michała (29 września).

W górach pasterze przebywali na szałasie – zbudowanym przez siebie pomieszczeniu zwanym też „kolibą”. Górale śląscy nazywali go „sałasz”. W Beskidzie Śląskim można było spotkać dwa typy kolib. Pierwsza składała się z dwuspadowego dachu z dranic, zawieszzonego na poziomym drągu zwanym „wyrchlinie”, który był podpierany przez pionowe rozwidlające się u góry drągi, czyli „sochy”. Dach opierał się bezpośrednio na ziemi lub na drewnianych dłubanych rynnach. Drugi typ koliby zbudowany był z 3-4 belek ułożonych na zrąb, na których opierano dach. Wchodziło się do środka przez otwór w ścianie szczytowej. Oba typy zabudowy były skonstruowane tak, żeby łatwo przenieść je w inne dogodne miejsce. W kolibie nie tylko mieszkano, ale także przechowywano sprzęty niezbędne do udoju mleka i robienia serów oraz sam ser, który trzymano w skrzyni z otworami wentylacyjnymi nazywanej „komarnikiem”.

W pobliżu koliby znajdował się „koszor” lub „koszar”, czyli ogrodzenie plecione z cienkich, giętkich kawałków drewna świerkowego, zwanych „tyniny”. Do koszaru spędzano owce na czas dojenja i na noc. Był on cyklicznie przestawiany na pastwisku, aby owce równomiernie użytkowały teren. Od czasu do czasu baca, zwany tutaj „baczą” wyciągał spod wyrchliny „trąbitę” – długą na 3-4 m trąbę owczarską i grał w kierunku wsi, dając znać, że na szałasie wszystko w porządku lub dzieje się coś złego. Były to umówione sygnały, szczególnie gdy stało się coś niedobrego. Wówczas wszyscy współnicy spieszyli w góry, bronić zwierzęta i pozostały dobytek przed rabusiami.

W 1618 roku wybuchła wojna trzydziestoletnia, czyli europejski konflikt trwający do 1648 r. pomiędzy państwami protestanckimi, a katolicką dynastią Habsburgów. Wojna została zainicjowana z przyczyny natury religijnej. Niemniej w jej trakcie przez księstwo cieszyńskie wielokrotnie przechodziły oddziały wojsk, pustosząc region i dziesiątkując ludność. W efekcie nastąpił upadek ekonomiczny i gospodarczy księstwa. Habsburgowie w 1653 r. utworzyli tzw. Komorę Cieszyńską. Była to jednostka administracyjna, której celem było zarządzanie majątkiem książąt cieszyńskich. Zarządzano nim jednak bardzo surowo. Ponadto wprowadzone przez monarchię w drugiej poł. XVIII w. prawo ograniczyło góralskie swobody. Usuwano górali z łąk i pastwisk śródleśnych, odbierając im te tereny, pomimo że nabyli je legalnie i uiszczali za nie odpowiednie opłaty. Ograniczono też możli-

wość ścinki drewna, wprowadzając za nie opłaty. Działania te wywołały w 1736 r. bunt chłopów, a w 1766 r. powstanie chłopskie. Przyniosło to jednak represje i wojskowe tłumienie buntów. Cesarzowa Maria Teresa w reakcji na chłopski opór dopiero w 1771 r. wydała „patent pańszczyźniany”, który uregulował wysokość pańszczyzny i w konsekwencji poprawił sytuację chłopów.

Wspominając bunty chłopskie nie można pominąć wzrostu zbójnictwa. Zbójnicy przeszli do ludowej legendy, ponieważ przysparzali kłopotów znienawidzonej władzy i byli symbolem nieosiągalnego dla górali dostatniego i swobodnego życia. Na Śląsku Cieszyńskim zbójowanie rozpowszechniło się w poł. XVII w., po przejęciu dóbr przez Habsburgów i zinstytucjonalizowaniu kontrreformacji (o której później). Najślynniejszym śląskim zbójnikiem był bez wątpienia Ondraszek. Był postacią autentyczną. Ondraszek, czyli Andrzej Fuciman (zwany też Szebestą), urodził się w 1680 r. jako syn bogatego wójta z Janowic, wsi leżącej koło Frydku. Po wyrzuceniu ze szkoły wiódł beztroskie i hulaszczcze życie, aż urodziwego młodzieńca przyjął na służbę pan na Frydku. Popadłszy w konflikt z hrabią, który oskarżył go o uwodzenie żony, Ondraszek przystał w 1711 r. do zbójników grażujących na pograniczu śląsko-morawskim i został ich hersztem. Jego kompania zbójowała przez następne 4 lata od Lanckorony po Kromieżyż na Morawach i od węgierskich żupanatów z bogatymi kościołami po Śląski Racibórz. Za głowę Ondraszka wyznaczono nagrodę, na którą połakomił się najbliższy towarzysz Ondraszka – Juraszek. Zabił on, 1 kwietnia 1715 r. w karczmie w Świadnowie na Morawach, sławnego zbójnika jego własnym obuszkim. Krótko Juraszek cieszył się złą sławą. Już rok później wraz z kompaniami został stracony w Cieszynie za próbę ucieczki z galer i „poranienie straży”. Było wielu innych śląskich zbójników, ale żaden nie doczekał się takiej sławy za życia i po śmierci jak Ondraszek.

Wracając do historycznych wątków Beskidu Śląskiego, to w latach 1740-1763 trwały wojny śląskie między monarchią Habsburgów a Prusami o panowanie nad Śląskiem. W ich wyniku w granicach monarchii habsburskiej pozostały księstwa cieszyńskie i opawskie, w oparciu o które utworzono prowincję tzw. Śląsk Austriacki. W wyniku pierwszego rozbioru Polski w 1772 r. granicząca z Księstwem Cieszyńskim Galicja weszła w skład monarchii Austro-Węgierskiej. Spowodowało to, że Śląsk Cieszyński został łącznikiem między Wiedniem a Galicją, co wpłynęło na bezpośredni rozwój kulturowy i gospodarczy regionu. W Ustroniu wybudowano pierwszą hutę żelaza, a wraz z nią nastąpiło uprzemysłowienie miast i wsi. Budowano kopalnie, huty, tartaki, browary, gorzelnie, przedzalnie i cukrownie. Rozwijało się rol-

nictwo. W latach 1780-1785 przebudowano dawny szlak solny w tzw. „drogę cesarską” z Wiednia do Lwowa, która przebiegała przez księstwo cieszyńskie na linii Frydrek – Cieszyn – Skoczów – Bielsko (dziś Bielsko-Biała). W 1848 rok w wyniku Wiosny Ludów ostatecznie zniesiono pańszczyznę oraz wprowadzono równouprawnienie wyznań. Wzrastał się polski ruch narodowościowy na Śląsku Cieszyńskim.

Ciekawostką jest, że w 1805 r. w wyniku zagrożenia Wiednia przez wojska napoleońskie, dwór cesarki na kilka miesięcy przeniósł się właśnie do Cieszyna, który stał się tymczasową stolicą cesarstwa Austro-Węgier.

Jeszcze za panowania Piastów w 1545 r. książę cieszyński uznał luteranizm za oficjalne wyznanie Księstwa. Tym samym zapoczątkował reformację, która była reakcją na negatywne zjawiska występujące w owym czasie wśród hierarchów kościoła katolickiego, negowała nieomylność papieża i sakrament spowiedzi oraz znosiła celibat. W 1609 r. kolejny z władców Księstwa Cieszyńskiego powrócił do katolicyzmu, czym rozpoczął kontrreformację. Jej celem było nawrócenie ewangelików z powrotem na katolicyzm oraz odzyskanie przez kościół katolicki pozycji i wpływów utraconych w wyniku reformacji. Realizowana była przez prześladowania protestantów i zwalczanie ich. Habsburgowie bezwzględnie rozprawili się z ewangelikami – odebrano im świątynie i zakazano posiadania „heretyckich” pism religijnych. Nabożeństwa odprawiane były w ukryciu np. w górach m.in. na stokach Równicy koło Wisły i Ustronia. Pomimo prześladowań protestantyzm na Śląsku Cieszyńskim przetrwał do dziś. Wspomniano wcześniej o wojnie trzydziestoletniej, po jej zakończeniu w 1709 r. cesarz Józef I Habsburg zezwolił protestantom, na mocy tzw. „recesu egzekucyjnego” – rozszerzenia wcześniejszej ugody pomiędzy luteraniskim królem Szwecji Karolem XII a katolickim cesarzem Józefem I Habsburgiem, wybudować sześć świątyń tzw. kościołów łaski. Kościołami łaski cesarskiej były ewangelickie kościoły w Żaganiu, Kożuchowie, Jeleniej Górze, Kamiennej Górze, Miliczu i Cieszynie. Jako kościół ewangelicki do dziś przetrwał tylko kościół Jezusowy w Cieszynie. Ostateczne równouprawnienie ludności protestanckiej przyniosły tzw. „patenty”: „Patent Tolerancyjny” z 1781 r. pozwalający na budowę domów modlitwy i szkół wyznaniowych, „Patent Protestancki” z 1861 r. gwarantujący całkowitą wolność wyznania oraz prawo do samorządu. Na całym dzisiejszym Śląsku Cieszyńskim zaznacza się silna obecność kościoła ewangelicko- augsburskiego: w Ustroniu, Skoczowie, Goleiszowie protestanci stanowią spory procent mieszkańców, natomiast w Wiśle stanowią większość.

Po I wojnie światowej zaistniał problem ustalenia granic między nowymi państwami Polską i Czechosłowacją. W 1918 r. powstała Rada Narodowa Księstwa Cieszyńskiego, która przejęła władze na terenie dawnego księstwa i porozumiała się z Czechami, co do przebiegu granicy. Jednak w 1919 r. wybuchł konflikt zbrojny między stroną polską a czechosłowacką. Ostatecznie kształt granicy ustaliła Rada Ambasadorów w 1920 r.

II wojna światowa to czas, gdy Beskid Śląski znalazł się w granicach III Rzeszy. Działała wówczas polska partyzantka m.in. w okolicach Wisły Malinki, Brennej i Baraniej Góry. Niemcy nękali szczególnie polską ludność wyznania protestanckiego. W 1939 r. w ramach tzw. „Akcji Nisko” większość Żydów z Cieszyna, Ustronia i innych miejscowości została wywieziona do obozu nad Sanem. W późniejszych latach wszystkich Żydów wysiedlono do gett w różnych miastach, a następnie do obozów zagłady.

Dziś Beskid Śląski kojarzy się głównie z turystyką. Jej rozwój rozpoczęło założenie w 1893 r. niemieckiej organizacji turystyki górskiej Beskidenverein (BV). Była to pierwsza organizacja działająca na terenie Beskidów, prowadząca szeroko zakrojoną działalność na rzecz propagowania turystyki masowej. Oficjalnie działało do 1945 r. Beskidenverein zostało powołane właśnie na terenie ówczesnego Śląska Austriackiego przez Niemców tam mieszkających. Towarzystwo wytyczało i znakowało szlaki turystyczne m.in. pierwsze szlaki w Beskidach – okolice Klimczoka, Magury i Błatniej. Do roku 1908 BV wyznaczyło już 300 km szlaków, wprowadzając dobrze znany nam system znakowania – kolorowy pasek pomiędzy dwoma białymi, który później zaczęło również używać PTT. Beskidenverein publikowało liczne mapy i pierwsze przewodniki górskie. Zastępnęło jednak z budowy pierwszych prawdziwych schronisk górskich w Beskidach. W Beskidzie Śląskim są to schroniska w następujących miejscach:

- Szyndzielnia otwarte w 1897 r.; było to pierwsze schronisko turystyczne na terenie Beskidów należących obecnie do Polski. Istnieje do dzisiaj;
- Czantoria Wielka otwarte w 1904 r.; wybudowane i zarządzane przez sekcję cieszyńską. Istnieje do dzisiaj;
- Klimczok w latach 1894–1895 rozbudowano dotychczasowe prywatne schronisko służące głównie myśliwym „Klementynówkę” (od nazwiska właścicielki tych terenów – Klementyny von Primavesi). Obiekt trzykrotnie trawił pożar. Ostatecznie w 1914 r. wybudowano nowy budynek, który istnieje do dzisiaj;

- Kozia Góra początkowo była to chata służąca robotnikom leśnym. W 1909 r. budynek przejęło niemiecki Towarzystwo Popierania Ruchu Turystycznego, a w 1921 r. trafiło do Beskidenverein. Istnieje do dziś jako popularna „Stefanka”;
- Dębowiec początkowo gajówka, przejęta w 1895 r. przez Beskidenverein. Istnieje do dzisiaj.

W 1909 r. w Cieszynie powstało Polskie Towarzystwo Tatrzańskie „Beskid”, które po 1918 r. przystąpiło do Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. tworząc Oddział PTT „Beskid Śląski” z siedzibą w polskim Cieszynie. PTT „Beskid” powstało jako odpowiedź na działalność Beskidenverein. Polscy turyści byli z reguły niemile widzianymi gośćmi w coraz liczniej powstających schroniskach BV, dlatego zaistniała potrzeba stworzenia polskiej bazy turystycznej:

- schronisko na Stożku oddane do użytku w 1922 r., było pierwszym wybudowanym przez Polaków w polskim Beskidzie Śląskim;
- schronisko na Równicy otwarte w 1928 r., którego wygląd nawiązuje do architektury regionalnej;
- schronisko na Przysłopie pod Baranią Górą utworzone w 1925 r. w pałacyku myśliwskim arcyksięcia Fryderyka Habsburga, który służył za schronisko do lat 80-tych XX w., kiedy to przeniesiono go do Wisły (obecnie siedziba PTTK). Jego funkcje przejął obiekt wybudowany w latach 70-tych XX wieku.

W Beskidzie Śląskim w Ustroniu, a konkretnie na dworcu PKP w Ustroniu Zdroju, ma swój początek Główny Szlak Beskidzki im. Kazimierza Sosnowskiego (GSB), który biegnie do Wołosatego w Bieszczadach. Jest to najdłuższy szlak w polskich górach, liczący około 496 km. Przebiega przez Beskid Śląski, Beskid Żywiecki, Gorce, Beskid Sądecki, Beskid Niski oraz Bieszczady. Historia Głównego Szlaku Beskidzkiego sięga okresu międzywojennego. Przebieg części zachodniej (Ustroń – Krynica) został zaprojektowany przez Kazimierza Sosnowskiego i ukończony w 1929 r. Wschodnia część, według projektu Mieczysława Orłowicza, została ukończona w 1935 r. i prowadziła z Sianek aż do Czarnohory, która znajdowała się wówczas w granicach Polski. Po połączeniu obu fragmentów z Krynicy do Sianek w roku 1935 szlak nazwano Głównym Szlakiem Karpackim, a jego patronem został Józef Piłsudski.

Beskid Śląski jest tygłem kulturowym, wyznaniową mozaiką, kolebką turystyki, więc nie pozostaje nam nic innego jak spakować plecak i ruszyć na 51. Ogólnopolski Rajd Górskiego „Szlakami Obrońców

Granic”, a tym czasem: A więc podaj bracie rękę przekaż dalej tę iskierkę, niech przyjaźni nas połączy impuls dziś, potem pójdźmy wszyscy w góry, aby łapać dłońmi chmury, wzywa przecież zew natury, zbyt krótkie są dni.

Komitet Organizacyjny (aKa)

Polecana literatura i mapy:

1. Beskid Śląski, Oficyna Wydawnicza REWASZ, wydanie I, 2007 r.,
2. Atlas Gór Polski, L. Cichy, ExpressMap, 2010 r.,
3. Główny Szlak Beskidzki przewodnik turystyczny, Compass, wydanie I, 2011,
4. Mapa Beskid Śląski - dla wymagających, 1:25 000, Compass, 2022 r.
5. Mapa Beskid Śląski. Mapa wodoodporna, 1: 25 000, Plan, 2021,
6. Wisła Ustroń i okolice, 1:20 000, Galileos, Wydanie I-2023,
7. WISŁA mapa turystyczna, 1:25 000, plan centrum 1:10 000, Compass, Wydanie X 2022

CELE RAJDU

1. Uczczenie pamięci żołnierzy i funkcjonariuszy poległych w ochronie granicy państwowej Polski,
2. Upamiętnienie 100. rocznicy utworzenia Korpusu Ochrony Pogranicza,
3. Poznanie piękna przyrody i kultury rdzennych mieszkańców Beskidu Śląskiego oraz zasad ekologicznego współistnienia,
4. Doskonalenie umiejętności uprawiania kwalifikowanej górskiej turystyki pieszej i rowerowej,
5. Propagowanie zasad bezpieczeństwa w górskiej turystyce kwalifikowanej oraz rowerowym ruchu turystycznym, w tym zasad udzielania pierwszej pomocy medycznej w przypadku urazów możliwych w górskim terenie oraz zasad resuscytacji krążeniowo oddechowej z wykorzystaniem fantomów,
6. Propagowanie uprawiania sportów obronnych w tym strzelectwa i nabywania umiejętności orientowania się oraz poruszania w trudnym górskim terenie,
7. Promocja aktywnego rodzinnego wypoczynku kompensującego stres związany ze służbą,
8. Propagowanie pozytywnego wizerunku Straży Granicznej, Policji i Wojska Polskiego,
9. Aktywizacja i integracja funkcjonariuszy Straży Granicznej, Policji, Państwowej Straży Pożarnej, żołnierzy Wojska Polskiego oraz środowisk cywilnych w tym emerytów i rencistów formacji mundurowych, a także ich rodzin.

KOMITET HONOROWY

- *W trakcie ustaleń*

ORGANIZATORZY

- ❖ Komitet Organizacyjny 51. Ogólnopolskiego Rajdu Górskiego „Szlakami Obrońców Granic”, Beskid Śląski 2024;
- ❖ Komisja Zarządu Głównego PTTK ds. turystyki w środowisku służb mundurowych podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.
- ✓ *Komandor Rajdu* – **Mariusz Skrzyński**
- ✓ *Zastępca Komandora ds. organizacji, sędzia* – **Wiesław F. Kubera**
- ✓ *Kwatermistrz i Skarbnik* – **Adam Czystowski**
- ✓ *Sędzia Główny* – **Artur Ochał**
- ✓ *Przewodniczący Komisji ZG PTTK ds. turystyki w środowisku służb mundurowych podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, sędzia* – **Jacek Witas**
- ✓ *Wojewódzki Koordynator ds. Ratownictwa Medycznego Straży Granicznej w Ośrodku Szkoleń Specjalistycznych SG* – **Joanna Hybińska**
- ✓ *Rzecznik Prasowy, Kronikarz, sędzia* – **Agnieszka Kurmanowska**
- ✓ *Sędzia* – **Tadeusz Aleksandrak**
- ✓ *Sędzia* – **Małgorzata Kujawska**

- ❖ Współorganizatorami przedsięwzięcia są PTTK Oddział Mazowsze oraz Gdański Oddział PTTK im. dr. Jerzego Szukalskiego.

- ❖ **Równocześnie z 51. Ogólnopolskim Rajdem Górskim Szlakami Obrońców Granic, Beskid Śląski 2024 odbywa się Ogólnopolski Rajd Motorowy Służb Mundurowych, Beskid Śląski 2024.**

WARUNKI UCZESTNICTWA

- Rajd ma formułę otwartą. W Rajdzie mogą uczestniczyć drużyny wieloosobowe reprezentujące: Straż Graniczną, Policję, Państwową Straż Pożarną, Wojsko Polskie, formacje mundurowe, związki zawodowe, zakłady pracy, szkoły, org. społeczne oraz kluby turystyczne i osoby prywatne, które akceptują cele i warunki regulaminu Rajdu.
- Punktacji rajdowej podlega drużyna czteroosobowa.
- W skład drużyny mogą wchodzić osoby rezerwowe.
- Uczestnikami Rajdu mogą być osoby o dobrej kondycji fizycznej (Rajd odbędzie się w terenie górskim w różnych warunkach atmosferycznych).
- Młodzież szkolna do lat 18 może brać udział w Rajdzie tylko pod opieką wychowawców (jeden wychowawca dla maksymalnie 10-ciu podopiecznych), a dzieci do lat 12 – wyłącznie pod opieką rodziców.
- **Warunkiem udziału w Rajdzie jest posiadanie na czas Rajdu ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków, które każdy z uczestników Rajdu winien opłacić samodzielnie. Czynni członkowie PTTK posiadający ważną legitymację PTTK z opłaconą na 2024 rok składką są zwolnieni od dodatkowego ubezpieczenia.**

**UWAGA
WAŻNE**

UBEZPIECZENIE

JEST BEZWZGLĘDNYM WARUNKIEM UCZESTNICTWA W RAJDZIE.

- Uczestnicy Rajdu na trasach rowerowych powinni posiadać sprzęt do naprawy rowerów oraz urządzenia do ich zabezpieczania.
- Organizatorzy Rajdu nie ponoszą odpowiedzialności za naruszenia przepisów o ruchu drogowym przez uczestników Rajdu.
- Kierownikiem drużyny powinna być osoba pełnoletnia, posiadająca doświadczenie w uprawianiu turystyki górskiej oraz umiejętności w udzielaniu pierwszej pomocy medycznej.
- Wszyscy uczestnicy Rajdu są zobowiązani do noszenia w widocznym miejscu znaczka Rajdu.

INFORMACJE DOTYCZĄCE RAJDU

 Adam Czystowski

aczystowski@wp.pl

tel. kom. +48 601 641 919

(preferowany kontakt e-mailowy)

 Wiesław F. Kubera

felix.plessino@vp.pl

tel. kom. +48 500 604 623

**UWAGA
WAŻNE**

Zakwaterowanie będzie uzależnione od wcześniejszego opłacenia całej należności za udział w Rajdzie.

Nieprzestrzeganie powyższych zasad skutkuje skreśleniem z listy bez informowania Zainteresowanego.

TERMIN RAJDU

51. Ogólnopolski Rajd Górski „Szlakami Obrońców Granic”, Beskid Śląski 2024 odbędzie się w dniach od 16 do 22 czerwca 2024 r.

ZAKWATEROWANIE

Uczestnicy Rajdu będą zakwaterowani w dwóch bliźniaczych obiektach:

- **KROKUS ul. Górnośląska 9, 43-460 Wisła
tel/fax +48 / 33 / 855 11 40
email. krokus@krokus.pl**
- **DW LIMBA ul. Górnośląska 5, 43-460 WISŁA
tel. 33 855-21-74
email. poczta@dwlimba.pl**

W czasie pobytu na terenie obiektów osoby tam zakwaterowane obowiązane są przestrzegać regulaminów każdego z obiektów.

WYŻYWIENIE I OPŁATY ZA POBYT

Wyżywienie uczestników Rajdu:

- ✓ **Stołówki ośrodków „Krokus” i „Limba”, odpowiednio według miejsc zakwaterowania**

Drużyny, osoby indywidualne kwaterowane w ośrodkach „Krokus” i „Limba” ponoszą **koszt udziału** (zakwaterowanie, wyżywienie, koszty organizacyjne) w łącznej wysokości **970,00 zł** (słownie złotych: dziewięćset siedemdziesiąt^{00/100}) od osoby. **Dla członków PTTK 950,00 zł** (słownie złotych: dziewięćset pięćdziesiąt^{00/100})

Dzieci do lat 3 kwaterowane będą bezpłatnie z rodzicami bez dodatkowego miejsca do spania oraz bez wyżywienia.

Koszt udziału dzieci, od 3 do 10 lat wynosi: 740 zł (słownie złotych: siedemset czterdzieści^{00/100}) za dziecko. **Dla członków PTTK 720,00 zł** (słownie złotych: siedemset dwadzieścia^{00/100}) za dziecko.

POLE NAMIOTOWE

(na terenie ośrodka Krokus)

Koszt pobytu na polu namiotowym (w tym koszty organizacyjne), na terenie ośrodka Krokus wynosi **390,00 zł** od osoby (słownie złotych: trzysta dziewięćdziesiąt^{00/100}). **Dla członków PTTK 370,00 zł** (słownie złotych: trzysta siedemdziesiąt^{00/100}).

Koszt pobytu (w tym koszty organizacyjne) **dzieci, od 3 do 10 lat wynosi 340,00 zł** (słownie złotych: trzysta czterdzieści^{00/100}) za dziecko. **Dla członków PTTK 320,00 zł** (słownie złotych: trzysta dwadzieścia^{00/100}) za dziecko **Dzieci do lat 3: bezpłatnie.**

W cenie pobytu na polu namiotowym: bezpłatne korzystanie z sanitariatów, pryszniców, parkingu oraz wiaty grillowej.

Istnieje możliwość wykupienia wyżywienia na terenie każdego z ośrodków”.

UWAGA WAŻNE!

O miejscu zakwaterowania decyduje kolejność zgłoszenia i uiszczenie opłaty kosztów uczestnictwa w Rajdzie. W razie nieprzybycia drużyny (osoby indywidualnej) na Rajd, Komitet Organizacyjny nie zwraca kosztów poniesionych przez te osoby. Kwota wpłacona za udział w Rajdzie nie podlega zwrotowi.

W przypadku potwierdzonej, zalecanej przez lekarza kwarantanny lub izolacji uczestnika spowodowanej chorobą możliwy jest zwrot wpłaconej kwoty z wyłączeniem kosztów poniesionych przez organizatorów.

ZGŁASZANIE UCZESTNIKÓW, WPLĄTY I REZERWACJA MIEJSC

Warunkiem uczestnictwa w Rajdzie jest dokonanie wpłaty oraz wypełnienie formularza dostępnego pod adresem elektronicznym:

<https://forms.gle/GN58hCANwrfZi6Hn7>

Informacje dodatkowe:

Adam Czystowski
e-mail: aczystowski@wp.pl
tel. kom. 601 641 919
(preferowany kontakt e-mailowy)

Wpłat można dokonać w całości lub w ratach. W przypadku wpłaty w ratach opłat należy dokonać w terminach:

I rata (członkowie PTTK i niezrzeszeni) - 500,00 zł do 12.04.2024 r.,

II rata członkowie PTTK - 450,00 zł do 17.05.2024 r.,

II rata niezrzeszeni – 470,00 zł do 17.05.2024 r.

UWAGA:

Wpłat jednorazowych należy dokonać w terminie do 12.04.2024 r.

WPLĄTY (Z PODANIEM NAZWY DRUŻYNY LUB NAZWISKA I ILOŚCI OSÓB) NALEŻY DOKONYWAĆ NA KONTO:

Komisji ZG PTTK ds. turystyki w środowisku służb mundurowych podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych

Bank PKO BP

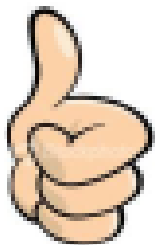
97 1020 1185 0000 4302 0374 1998

Tytułem: „51. Rajd Szlakami Obrońców Granic, I rata, Imię i Nazwisko, Nazwa Drużyny”;

„51. Rajd Szlakami Obrońców Granic, II rata, Imię i Nazwisko, Nazwa Drużyny”

lub

„51. Rajd Szlakami Obrońców Granic, Imię i Nazwisko, Nazwa Drużyny” - (w przypadku wpłaty jednorazowej. Dotyczy również pola namiotowego)

W RAMACH WPISOWEGO UCZESTNICY OTRZYMUJĄ

- 6 noclegów
- 6 śniadań i obiadokolacji
- prowiant na trasy Rajdu
- kiełbasę na ognisko oraz dodatki
- pamiątkową odznakę Rajdu
- okolicznościowe upominki Rajdu
- odcisk pieczęci rajdowej
- obsługę sędziowską i programową
- nagrody w konkursach
- program kulturalno – oświatowy
- upominki lub puchary rajdowe
- bezpłatny parking

Gratis – uśmiech i życzliwość organizatorów 😊

ZASADY PUNKTACJI

Drużyny otrzymują **punkty dodatnie** za:

- 😊 każdy dzień uczestnika na trasie: 2 pkt.
(Drużyna może jeden raz w czasie Rajdu zmienić trasę w uzgodnieniu z Sędzią Głównym. Drużyna, która wykorzysta dzień rajdowy na własne pomysły turystyczne (nie wychodzi na trasę rajdową), otrzymuje 1/2 należnych za ten dzień punktów – pozostałe przypadki zmiany trasy nie będą punktowane)
- 😊 ubiór uczestnika wg „Dekalogu turysty górskiego”: 2 pkt.
- 😊 posiadanie godła / proporca: 0 – 5 pkt.
- 😊 posiadanie zweryfikowanej książeczki Górskiej Odznaki Turystycznej: 2 pkt.
- 😊 posiadanie aktualnej legitymacji członkowskiej PTTK lub PTT: 2 pkt.
- 😊 orientację w terenie: 0 – 12 pkt.
- 😊 znajomość tras Rajdu, historii turystyki, regulaminu GOT i zasad bezpieczeństwa w górach, jak również tradycji oraz historii Straży Granicznej i Policji: 0 – 12 pkt.
- 😊 wyposażenie apteczki: 0 – 5 pkt.
- 😊 piosenkę turystyczną: 0 – 5 pkt.
- 😊 konkurs strzelania z broni pneumatycznej: 0 – 5 pkt.

UWAGA!

Jeśli drużyna posiada w swoich szeregach:

- *Przodownika turystyki górskiej* – otrzymuje dodatkowo 1 punkt,
- *Przewodnika górskiego* – otrzymuje dodatkowo 1 punkt.

PUNKTY SIĘ NIE SUMUJĄ!

Drużyny otrzymują **punkty ujemne** za:

- 😞 wykluczenie członka drużyny z Rajdu: - 5 pkt.
- 😞 nieprzestrzeganie regulaminu Rajdu i regulaminu obiektu: - 5 pkt.
- 😞 brak *apteczki pierwszej pomocy* na trasie: - 5 pkt.
- 😞 zanieczyszczanie środowiska: - 10 pkt.
- 😞 brak dyscypliny na trasie (zmiana trasy, ominięcie pkt. kontrolnego): - 2 pkt.
- 😞 nieobecność Kierownika Drużyny na odprawie: - 2 pkt.

NAGRODY

Nagrody ufundowane będą przez Organizatorów Rajdu i sponsorów. Będą to puchary, a także upominki rzeczowe.

Możliwe do zdobycia będą między innymi nagrody Komitetu Honorowego, Organizacyjnego, w tym:

- nagroda główna – przechodnia – STATUETKA POGRANICZNIKA

oraz inne nagrody ufundowane przez organizacje i osoby współpracujące z Komitetem Organizacyjnym Rajdu.

UWAGA WAŻNE!

- ✓ Rajd wygrywa drużyna w składzie co najmniej 4 osobowym, zgłoszona w trybie regulaminowym, która zdobędzie najwięcej punktów.
- ✓ Nagrodę główną stanowi przechodnia statuetka „Pogranicznika”.
- ✓ Z uwagi na przechodni charakter nagrody głównej, drużyna przekazująca statuetkę otrzymuje również nagrodę pamiątkową.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

❖ W czasie Rajdu wszyscy jego uczestnicy powinni przestrzegać:

- ✓ regulaminu Rajdu;
- ✓ praw i zasad obowiązujących na szlakach turystycznych (koleżeństwo, przestrzeganie Karty Turysty);
- ✓ poleceń i decyzji organizatorów Rajdu;
- ✓ ogólnie przyjętych zasad współżycia społecznego.

❖ Organizatorzy nie ponoszą odpowiedzialności za szkody i wypadki powstałe w czasie Rajdu na trasach pieszych, rowerowych i w bazie Rajdu. Odpowiedzialność za powstałe szkody lub wypadki ponoszą indywidualnie turyści.

❖ Rajd odbędzie się bez względu na warunki atmosferyczne.

❖ Podczas Rajdu będą potwierdzane oraz weryfikowane punkty do Górskiej Odznaki Turystycznej.

- ❖ W czasie trwania Rajdu odbędzie się konkurs strzelania z broni pneumatycznej zaliczany do punktacji regulaminowej, wg następujących zasad klasyfikacji:
Ilość trafień w tarczy podzielona przez 10 stanowić będzie ilość punktów zaliczanych do punktacji regulaminowej,

*np. 50 punktów na tarczy to 5 punktów zaliczanych do punktacji regulaminowej;
12 punktów na tarczy to 1,2 punktu zaliczanych do punktacji regulaminowej, itd.*

W konkursie udział bierze 1 zawodnik wytypowany z każdej drużyny.

- ❖ O kolejności miejsc i punktacji na podstawie uzyskanych wyników oraz w sprawach spornych decyduje Sędzia Główny. Od jego decyzji nie ma odwołania.
- ❖ **W przypadku uzyskania takiej samej ilości punktów przez dwie lub więcej drużyn o kolejności miejsc decyduje ilość punktów zdobyta za orientację w terenie. Jeśli nie przyniesie to rozwiązania, decyzję o kolejności miejsc podejmuje Sędzia Główny biorąc pod uwagę opinie sędziów dotyczące rywalizujących ze sobą drużyn.**
- ❖ Organizatorzy zastrzegają sobie prawo niedopuszczenia do uczestnictwa osób, które nie będą spełniać warunków określonych w Regulaminie.
- ❖ Bilety wstępu do zwiedzanych obiektów oraz opłaty za transport publiczny opłacają sami uczestnicy Rajdu.

Uczestników Rajdu obowiązują:

- ✓ ubranie i wyposażenie dostosowane do uprawiania turystyki górskiej w określonych warunkach atmosferycznych,
- ✓ **dobrze wyposażona apteczka,**
- ✓ kultura i zdyscyplinowanie na szlaku,
- ✓ posiadanie proporca drużyny i emblematów rajdowych.

- ❖ W trakcie Rajdu można zdobyć odznakę turystyczno – krajoznawczą PTTK „Szlakami Obrońców Granic”.

<https://pttk.pl/odznaki-ogolnopolskie/>

Weryfikację książeczek GOT prowadzić będą:

- ✓ **Artur**   **Ochał,**
- ✓ **Adam**   **Czystowski,**
- ✓ **Jacek**   **Witas.**

Weryfikację książeczek Kolarskiej Odznaki Turystycznej prowadzić będzie:

- ✓ **Wiesław F.**   **Kubera.**

Weryfikację książeczek motorowych prowadzić będzie:

- ✓ **Marek**   **Włodarczyk,**
- ✓ **Józef**   **Wrzeszczyński.**

**MILE WIDZIANE: BEZPRETENSJONALNOŚĆ, ŻYCZLIWOŚĆ
I UŚMIECH - CODZIENNIE.**

Z turystycznym pozdrowieniem

Komitet Organizacyjny Rajdu

PROGRAM RAJDU ORAZ TRASY PIESZE

Niedziela: 16 czerwca 2024 r.

godz.	11 ⁰⁰ – 17 ⁰⁰	Przyjmowanie uczestników Rajdu na terenie DW „Krokus” w Wiśle.
godz.	17 ⁰⁰ – 18 ⁰⁰	Obiadokolacja w miejscach zakwaterowania - ośrodki Limba i Krokus.
godz.	18 ⁰⁰ – 19 ⁰⁰	Otwarcie Rajdu na terenie DW „Krokus”.
ok. godz.	20 ⁰⁰	Odprawa Kierowników Drużyn (po uroczystym otwarciu Rajdu) na terenie DW „Krokus”.

Poniedziałek: 17 czerwca 2024 r.

godz.	07 ⁰⁰ – 08 ⁰⁰	Śniadanie.
godz.	08 ⁰⁰ – 16 ⁰⁰	<u>Wyjście na trasę:</u> DW Krokus Wisła szlak spacerowy żółty – Wisła Bukowa – Wisła Oddz. PTTK, szlak niebieski – Wisła Jawornik ul. Wańkowska, szlak spacerowy zielony – stacja turystyczna Światowid 715 m n.p.m., szlak czerwony – Przełęcz Beskidek, szlak zielony – Wisła Jawornik, Centrum, ul. Wrzosowa, szlak spacerowy żółty - Skolnity, szlak zielony – Wisła Oddz. PTTK, szlak spacerowy czerwony – Wisła Centrum, szlak spacerowy żółty – DW Krokus Wisła.
	Długość trasy: 18,6 km	
	Czas przejścia: ok. 6h 10 min.	
	Suma podejść: ok. 758 m	
godz.	17 ⁰⁰	Obiadokolacja.
		<i>Uwaga: Po posiłku konkurs strzelecki</i>
godz.	19 ⁰⁰	Odprawa Kierowników Drużyn na terenie CW „Bystre”.
		<u>Po odprawie</u> – możliwość weryfikacji książeczek GOT.

Wtorek: 18 czerwca 2024 r.

---

godz.	06 ⁰⁰ – 07 ⁰⁰	Śniadanie.
godz.	07 ⁰⁰ – 16 ⁰⁰	<u>Wyjście na trasę:</u> DW Krokus Wisła, szlak spacerowy żółty + czerwony - Wisła Uzdrawisko PKP 1,7 km, 25 min.; dalej pociągiem Kolei Śląskich do stacji Wisła Głębcze, odjazd 7:27* czas jazdy 8 min. * <i>dokładna godzina odjazdu zostanie podana na odprawie (możliwa zmiana rozkładu jazdy)</i> Wisła Głębcze PKP, szlak zielony - Przełęcz Kubalonka, szlak czerwony - Szarcuła, szlak Habsburgów – Stecówka*, szlak czerwony - schr. PTTK na Przysłopie - Barania Góra 1220 m n.p.m., szlak niebieski - Wodospad Kaskady Rodła - Wisła Fojtula, parking. Powrót do DW Krokus busami na koszt uczestników (ok. 10 km). * <i>na Stecówce szkolenie z pierwszej pomocy medycznej</i>
	Długość trasy: 20,5 km	
	Czas przejścia: ok. 6h 50 min.	
	Suma podejść: 790 m	
godz.	17 ⁰⁰	Obiadokolacja.
godz.	18 ⁰⁰	Prezentacja na temat 100. rocznicy utworzenia Korpusu Ochrony Pogranicza - DW „Krokus”. Prezentację poprowadzi Artur Ochał – Sędzia Główny Rajdu
godz.	20 ⁰⁰	Konkurs z wiedzy o terenie Rajdu – w zakres wchodzi też informacje dot. GOT, historii turystyki, SG i Policji - DW „Krokus” Dla uczestników turystyki motorowej test z prawa o ruchu drogowym z elementami pierwszej pomocy medycznej - DW „Krokus”.
godz.	20 ⁴⁵	Odprawa Kierowników Drużyn na terenie DW „Krokus”.
Przed i po odprawie kierowników:		Wpisywanie punktacji za zweryfikowane odznaki turystyczne i członkostwo w organizacjach turystycznych.

Środa: 19 czerwca 2024 r.

---

godz. 06³⁰ – 07³⁰ Śniadanie.

godz. 07³⁰ – 17⁰⁰ Wyjście na trasę:

Długość trasy:
27,1 km

Czas przejścia:
ok. 8h 50 min.

Suma podejść:
ok. 898 m

DW Krokus Wisła, szlak spacerowy żółty + zielony – Wisła Oaza, szlak spacerowy czerwony -Wisła Dziehcinka, szlak niebieski – Krzakoska Skała/punkt widokowy – Kobyla, Sałasz, szlak żółty – Stożek Mały, szlak czerwony – schr. PTTK na Stożku Wielkim – Kiczory 989 m n.p.m. – Przełęcz Łaczecko – Przełęcz Kobalonka, szlak zielony - Głębiec – Kozińce – os. Bucieryszka, szlak Habsburgów – cmentarz „Na Groniczku” - Wisła Oaza, szlak spacerowy zielony + żółty – DW Krokus Wisła.

godz. 17⁰⁰ Obiadokolacja.

ok. godz. 20⁰⁰ Odprawa Kierowników Drużyn na terenie DW „Krokus”.

Czwartek: 20 czerwca 2024 r.

---

godz.	06 ³⁰ – 07 ³⁰	Śniadanie.
godz.	07 ³⁰ – 17 ⁰⁰	<u>Wyjście na trasę:</u> DW Krokus Wisła, szlak spacerowy żółty + czerwony – Wisła PKP 1,7 km, 25 min. Przejazd pociągiem osobowym Kolei Śląskich do stacji Ustroń-Zdrój - odjazd 8:01* czas przejazdu 10 min. Długość trasy: 24 km Czas przejścia: ok. 8h 40 min. Suma podejść: ok. 1094 m * dokładna godzina odjazdu zostanie podana na odprawie (możliwa zmiana rozkładu jazdy) Ustroń-Zdrój PKP, szlak żółty – Mała Czantoria, szlak zielony – koliba na Czantorii – Wielka Czantoria 995 m n.p.m., szlak czerwony – Przełęcz Beskidek – Soszów Mały – schr. Na Soszowie Wielkim*, szlak zielony – karczma na Skolnitym, powrotny szlak spacerowy czerwony – Wisła Dziehcinka – Wisła Oaza, szlak spacerowy zielony + żółty – DW Krokus Wisła. *Uwaga: Na trasie egzamin z topografii i orientacji w terenie.
godz.	17 ⁰⁰	Obiadokolacja.
godz.	20 ⁰⁰	<u>Konkurs piosenki turystycznej</u> zakończony ogniskiem na terenie DW „Krokus”.
ok. godz.	21 ³⁰	Odprawa Kierowników Drużyn na terenie DW „Krokus” – po konkursie piosenki turystycznej.

Piątek: 21 czerwca 2024 r.

---

godz.	06 ³⁰ – 07 ³⁰	Śniadanie.
godz.	07 ³⁰ – 15 ⁰⁰	<u>Wyjście na trasę:</u> DW Krokus Wisła, szlak spacerowy żółty + czerwony – Wisła PKP, 1,7 km, 25 min. Przejazd pociągiem osobowym Kolei Śląskich do stacji Ustroń-Zdrój: odjazd 8:01* czas przejazdu 10 min. Długość trasy: 17,8 km Czas przejścia: ok. 6h 50 min. Suma podejść: ok. 784 m
		* dokładna godzina odjazdu zostanie podana na odprawie (możliwa zmiana rozkładu jazdy) Ustroń-Zdrój PKP, szlak czerwony – schronisko, gościniec Równica, szlak niebieski – kota 837 m n.p.m. - Beskidek – Orłowa – Świniorka – Trzy Kopce Wiślańskie, chata Telesforówka, szlak żółty – Kamienny/przed szczytem, za znakami Rajdu idziemy w prawo ok. 700 m do ul. Kamiennej i dalej szlakiem spacerowym czarnym - Cyrhla – os. Szymków, szlak spacerowy żółty – DW Krokus Wisła.
godz.	16 ⁰⁰	Obiadokolacja.
godz.	18 ⁰⁰	Uroczyste podsumowanie Rajdu – wręczenie nagród na terenie DW „Krokus”.

Sobota: 22 czerwca 2024 r.

---

godz.	07 ⁰⁰ – 08 ⁰⁰	Śniadanie.
godz.	08 ⁰⁰ – 12 ⁰⁰	Zakończenie, wykwaterowanie i wyjazd uczestników Rajdu.
godz.	od 12 ⁰⁰	Przekazywanie obiektów przez Komitet Organizacyjny wynajmującym. Rozliczenie Rajdu.

Trasy Rowerowe 51. Ogólnopolskiego Rajdu Górskiego „Szlakami Obrońców Granic” – Beskid Śląski 2024

Trasy rowerowe na każdy dzień Rajdu będą uzgadniane indywidualnie z Sędzią Głównym Rajdu podczas odpraw z kierownikami drużyn z uwzględnieniem warunków atmosferycznych i drogowych.

Terminy wpisywania punktacji za zweryfikowane odznaki turystyczne i członkostwo w organizacjach turystycznych będą uzgadniane każdorazowo na odprawach kierowników drużyn.

Zdjęcie: www.booking.com

Dotyczy: Turystyki motorowej w trakcie 51. Ogólnopolskiego Rajdu Górskiego „Szlakami Obrońców Granic”, Beskid Śląski 2024.

Sympatycy Turystyki Motorowej – czerwiec 2024 r

Zapraszamy na 51. Ogólnopolski Rajd Górski „Szlakami Obrońców Granic”, Beskid Śląski 2024 z bazą w Wiśle w dniach 16 – 22 czerwca 2024 r., którą organizują: społeczny Komitet Organizacyjny Rajdu, Komisja Zarządu Głównego PTTK ds. turystyki w środowisku służb mundurowych podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych przy współudziale PTTK Oddziału Mazowsze oraz Gdańskiego Oddziału PTTK im. dr. Jerzego Szukalskiego.

Uczestników Rajdu zaangażowanych w turystykę motorową i biorących udział w tym przedsięwzięciu obowiązują osobne ustalenia w tym zakresie.

Foto: <https://czesci.lr.pl/blog>